

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра підприємництва і маркетингу

СИЛАБУС
ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА
Рік навчання 2020/2021

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма Освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна / заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 24 Сфера обслуговування Спеціальність: 242 Туризм Освітньо-професійна програма: Туризм	Нормативна
Модулів – 2		Рік підготовки – 4
Змістових модулів – 2		Семестр – 8
ІНДЗ: немає		Лекції – 26 год / 18 год.
Загальна кількість годин – 150	Галузь знань: 24 Сфера обслуговування Спеціальність: 241 Готельно-ресторанна справа Освітньо-професійна програма: Готельно-ресторанна справа	Практичні – 24 год / 14 год
Тижневих годин: аудиторних – 3	Бакалавр	Самостійна робота – 90 год / 100 год
		Консультації – 10 год / 18 год
		Форма контролю: екзамен / екзамен
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача (-ів)

Цимбалюк Ірина Олександрівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємства і маркетингу, Tymbaliuk.Iren@eenu.edu.ua, G411

Дні занять розміщено на <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1. *Анотація курсу.* З переходом вітчизняної економіки до ринкових відносин з'явилися нові форми і методи ведення господарської діяльності. Підприємствам як суб'єктам господарювання надано значні права та можливості щодо реалізації власних економічних інтересів. Вони самостійно обирають вид діяльності, складають свою виробничу програму, формують та використовують відповідний ресурсно-виробничий потенціал, забезпечують збут продукції, впроваджують заходи щодо підвищення ефективності господарювання. Забезпечення ефективного функціонування підприємства потребує залучення до вирішення цих складних економічних завдань відповідних висококваліфікованих фахівців. Тому запропонований курс є важливим з огляду пізнання теоретичних та прикладних аспектів економічних відносин, які виникають і розвиваються у сфері туристичного та готельно-ресторанного бізнесу, освоєння механізмів ресурсного забезпечення діяльності туристичних і готельно-ресторанних підприємств та визначення прикладних аспектів отримання економічного й соціального ефекту у результаті діяльності підприємств цих сфер.

2. *Постреквізити дисципліни.*

Вивчення дисципліни сприятиме кращому засвоєнню таких дисциплін, як: «Комунікативний менеджмент», «Аналіз діяльності підприємств туристичної галузі».

3. *Мета і завдання навчальної дисципліни.*

Мета навчальної дисципліни «Економіка підприємства» – формування у студентів знань щодо методології ефективного використання ресурсної бази підприємства, забезпечення його конкурентоспроможності й стійких ринкових позицій.

Завдання дисципліни полягають у засвоєнні теоретико-методичних засад та набутті практичних навичок щодо: визначення складу, джерел формування, резервів і шляхів підвищення ефективності використання матеріальних, трудових, фінансових та інтелектуальних ресурсів підприємства; здійснення економічної оцінки економічної ефективності впровадження технічних і організаційних інновацій; формування системи оплати і стимулювання праці; розробки планів операційної діяльності підприємства; калькулювання собівартості продукції (послуг) та визначення цін і тарифів та ін.

4. Результати навчання (компетентності).

Спеціальність	Загальні компетентності (ЗК)	Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	Результатив навчання
1	2	3	4
241 – Готельно-ресторанна справа	ЗК 9. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 10. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	СК07. Здатність розробляти нові послуги (продукцію) з використанням інноваційних технологій виробництва та обслуговування споживачів. СК 13. Здатність розуміти економічні процеси та здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.	РН10. Розробляти нові послуги (продукцію), використовуючи сучасні технології виробництва та обслуговування споживачів. РН 15. Розуміти економічні процеси та здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.
242 – Туризм	ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу. ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно.	СК21. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організувати споживання туристичного продукту. СК 22. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем	ПР07. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт. ПР09. Організувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

5. Структура навчальної дисципліни.

Схема курсу денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього годин	Лекції	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю. Бал оцінювання
<i>Змістовий модуль 1. Організаційні основи та ресурси підприємств</i>						
Тема 1. Роль та місце підприємств готельно-ресторанного бізнесу в економіці країни	13	2	2	8	1	усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 3 бали
Тема 2. Виробнича програма і товарооборот підприємства ресторанного господарства	12	2	2	7	1	усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 3 бали
Тема 3. Технічний потенціал підприємства готельно-ресторанного бізнесу	12	2	2	7	1	усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 3 бали
Тема 4. Трудові ресурси і стимулювання праці підприємствах готельно-ресторанного бізнесу	12	2	2	7	1	усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 3 бали
Тема 5. Планування та аналіз фінансових ресурсів підприємств готельно-ресторанного бізнесу	14	4	2	7	1	усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 6 балів
Тема 6. Інноваційно-інвестиційна діяльність у сфері готельно-ресторанного бізнесу	13	2	2	8	1	усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 3 бали
Разом за модулем 2	76	14	12	44	6	тести, питання, розв'язування задач. 30 балів
<i>Змістовий модуль 2. Результати діяльності підприємств та ефективність їх функціонування</i>						
Тема 7. Доходи підприємств готельно-ресторанного бізнесу: джерела їх формування та напрями використання	14	2	2	9	1	усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 4 бали
Тема 8. Поточні витрати та собівартість готельно-ресторанних послуг та продукції.	16	2	4	9	1	усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 4 бали
Тема 9. Особливості ціноутворення на ринку готельно-ресторанних послуг	14	2	2	9	1	усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 4 бали
Тема 10. Прибуток і рентабельність підприємств готельно-ресторанного бізнесу.	15	4	2	9	-	усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 4 бали
Тема 11. Економічні ризики у діяльності підприємств готельно-ресторанного бізнесу та шляхи запобігання банкрутству.	15	2	2	10	1	усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 4 бали
Разом за модулем 2	74	12	12	46	4	тести, питання, розв'язування задач. Максимальна оцінка 30 балів
Усього годин	150	26	24	90	10	Максимальна оцінка 100 балів.

Схема курсу заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього годин	Лекції	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю. Бал оцінювання
<i>Змістовий модуль 1. Організаційні основи та ресурси підприємств</i>						
Тема 1. Роль та місце підприємств готельно-ресторанного бізнесу в економіці країни	13	1	1	9	2	усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 3 бали
Тема 2. Виробнича програма і товарооборот підприємства ресторанного господарства	12	1	2	7	2	усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 3 бали
Тема 3. Технічний потенціал підприємства готельно-ресторанного бізнесу	12	2	1	8	1	усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 3 бали
Тема 4. Трудові ресурси і стимулювання праці підприємствах готельно-ресторанного бізнесу	12	2	1	8	1	усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 3 бали
Тема 5. Планування та аналіз фінансових ресурсів підприємств готельно-ресторанного бізнесу	14	2	1	9	2	усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 6 балів
Тема 6. Інноваційно-інвестиційна діяльність у сфері готельно-ресторанного бізнесу	13	2	1	9	1	усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 3 бали
Разом за модулем 2	76	10	7	50	9	тести, питання, розв'язування задач. 30 балів
<i>Змістовий модуль 2. Результати діяльності підприємств та ефективність їх функціонування</i>						
Тема 7. Доходи підприємств готельно-ресторанного бізнесу: джерела їх формування та напрями використання	14	2	1	9	2	усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 4 бали
Тема 8. Поточні витрати та собівартість готельно-ресторанних послуг та продукції.	16	1	2	10	3	усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 4 бали
Тема 9. Особливості ціноутворення на ринку готельно-ресторанних послуг	14	1	1	10	2	усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 4 бали
Тема 10. Прибуток і рентабельність підприємств готельно-ресторанного бізнесу.	16	2	2	11	1	усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 4 бали
Тема 11. Економічні ризики у діяльності підприємств готельно-ресторанного бізнесу та шляхи запобігання банкрутству.	14	2	1	10	1	усне опитування, ситуаційні завдання. Максимальна оцінка 4 бали
Разом за модулем 2	74	8	7	50	9	тести, питання, розв'язування задач. Максимальна оцінка 30 балів
Усього годин	150	18	14	100	18	Максимальна оцінка 100 балів.

Примітки: Zoom, GoogleClassroom, Office 365 – може застосовуватися одна з форм навчання або симбіоз у формі он-лайн лекцій для студентів з індивідуальним планом навчання або заочної форми навчання, а також для студентів, які мають пропуски з поважних причин.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

№ з/п	Тема	Кількість годин денна /заочна форми
1	<p>Тема 1. Реалізація послуг на туристичних підприємствах Сутність, склад пропозиції та обсягу реалізації туристичного продукту на туристичних підприємствах. Поняття, характеристика туристичного продукту: туристичні послуги та туристичні товари. Складові елементи туристичного продукту. Показники оцінки обсягу пропозиції послуг туристичних підприємств. Показники оцінки обсягу реалізації туристичних послуг туроператорів, турагентів, бюро подорожей та екскурсій.</p>	8/9
2	<p>Тема 2. Матеріальні ресурси туристичних підприємств Поняття економічних ресурсів і ресурсного потенціалу туристичних підприємств. Складові частини ресурсного потенціалу та взаємозв'язок у процесі надання туристичних послуг. Форми економічного взаємозв'язку окремих елементів ресурсного потенціалу туристичних підприємств. Особливості використання ресурсного потенціалу туристичних підприємств. Оптимальне співвідношення окремих видів ресурсів туристичних підприємств. Показники ефективності використання ресурсів підприємств туристичної сфери. Основні напрямки підвищення ефективності ресурсного потенціалу туристичних підприємств.</p>	7/7
3	<p>Тема 3. Трудові ресурси підприємств туристичної сфери Соціально-економічна сутність і особливості праці в туризмі. Суспільне значення праці працівників туристичної сфери. Поняття трудових ресурсів, трудового колективу, кадрів, персоналу туристичних підприємств. Класифікація трудових ресурсів в туризмі. Джерела формування трудових ресурсів. Діяльність підприємств туристичної сфери на ринку робочої сили. Соціальні гарантії працівникам туристичних підприємств. Вихідні передумови, цілі та завдання управління трудовими ресурсами туристичних підприємств, Поняття продуктивності, ефективності й якості праці в туризмі. Форми і системи оплати праці, що застосовуються на туристичних підприємствах: їх сутність, переваги та недоліки.</p>	7/8
4	<p>Тема 4. Фінансові ресурси туристичних підприємств Суттєвість і роль фінансів туристичних підприємств та їх зв'язок з державним фінансовим механізмом та зі складовими фінансового ринку. Методи впливу державного фінансового механізму на фінансову діяльність туристичних підприємств. Форми взаємозв'язку фінансової діяльності підприємств з окремими елементами фінансового ринку: кредитним, цінних паперів, валютним і страховим. Взаємозв'язок фінансової діяльності туристичних підприємств з найважливішими інститутами фінансового ринку: комерційними банками, фондовими і валютними біржами, інвестиційними фондами, пенсійним фондом, страховими компаніями тощо. Завдання фінансів туристичних підприємств.</p>	7/8
5	<p>Тема 5. Доходи підприємств туристичної сфери Доходи як економічна категорія та економічний показник. Економічна сутність доходів підприємств туристичної сфери, характеристика їх складу. Класифікація доходів підприємств туристичної сфери залежно від напрямів діяльності та відповідно до норм Національного стандарту бухгалтерського обліку. Особливості та джерела утворення доходів підприємств туристичної сфери. Комерційний дохід від надання послуг як головна складова</p>	7/9

	доходів туристичних підприємств. Джерела формування комерційного доходу туроператорів та турагентів.	
6	<p>Тема 6. Поточні витрати та собівартість послуг на підприємствах туристичної сфери</p> <p>Економічна сутність поточних витрат туристичних підприємств. Класифікація поточних витрат підприємств туристичної сфери залежно від напрямів діяльності, функціонального призначення, за елементами витрат відповідно до норм Національного стандарту бухгалтерського обліку.</p> <p>Поняття, склад та структура експлуатаційних витрат в засобах розміщення туристів. Поточні витрати турагентів та туроператорів.</p> <p>Особливості визначення собівартості в засобах розміщення туристів. Експлуатаційна та повна собівартість послуг розміщення. Особливості визначення собівартості туристичного продукту.</p>	9/9
7	<p>Тема 7. Формування прибутку та рентабельність на підприємствах туристичної сфери</p> <p>Прибуток як економічна категорія та узагальнюючий показник економічної ефективності господарської діяльності підприємств туристичної сфери. Види та джерела утворення прибутку підприємств туристичної сфери. Економічні підходи до характеристики прибутку підприємства: залежно від виду діяльності, порядку визначення, методики оцінки, мети визначення. Поняття мінімального, цільового, нормального та максимального прибутку туристичних підприємств, методичні підходи до оцінки його розмірів.</p> <p>Поняття рентабельності підприємств туристичної сфери. Показники вимірювання прибутковості та рентабельності туристичних підприємств.</p> <p>Фактори, що впливають на формування прибутку підприємств туристичної сфери в цілому та по окремих видах діяльності (окремих господарських операціях).</p>	9/9
8	<p>Тема 8. Податкова політика туристичних підприємств</p> <p>Сутність системи оподаткування підприємств туристичної сфери. Класифікація податків та обов'язкових платежів, що сплачують туристичні підприємства.</p> <p>Особливості та порядок розрахунку на туристичних підприємствах окремих видів податків та обов'язкових платежів. Характеристика бази оподаткування, податкових ставок, пільг та термінів сплати кожного виду податкового платежу в туристичних підприємствах. Спрощена система оподаткування: її сутність та механізм сплати єдиного податку.</p> <p>Сутність та вихідні передумови розробки політики управління сплатою податкових платежів (податкова політика). Структурно-логічна схема процесу управління реалізацією податкової політики підприємства та характеристика змісту окремих етапів роботи.</p> <p>Методичний інструментарій та порядок проведення аналізу сплати податкових платежів підприємств туристичної сфери. Інформаційне забезпечення аналітичної роботи. Структурно-логічна модель аналітичної роботи, характеристика сутності та інструментарію окремих етапів аналізу.</p> <p>Методика розробки податкової політики підприємств туристичної сфери. Методика визначення планового обсягу сплати окремих видів податкових платежів туристичних підприємств.</p>	9/10
9	<p>Тема 9. Ціна туристичного продукту та ціноутворення на окремі види туристичних послуг</p> <p>Економічна природа та сутність ціни в ринковій економіці. Наукові теорії ринкового ціноутворення. Система і класифікація цін на товари і послуги споживчого ринку.</p> <p>Особливості державного регулювання цін в Україні на сучасному етапі</p>	9/10

	та його вплив на ціноутворення на туристичних підприємствах. Співвідношення регульованих та вільних ринкових цін на продукцію, товари та послуги на туристичних підприємствах. Види цін на послуги підприємств туристичної сфери. Суть та склад ціни туристичного продукту. Комплексність ціни туристичного продукту. Склад та структура ціни на окремі види туристичних послуг: на туристсько-екскурсійне обслуговування, на транспортні послуги (автобусні, залізничні, авіа тощо) та інші. Структура ціни туристичного продукту на одного туриста. Поняття та структура відпускної вартості одного туродня в туристичних підприємствах.	
10	Тема 10. Інвестиційна діяльність та бізнес-планування на підприємствах туристичної сфери Поняття і види інвестицій Реальні і фінансові інвестиції. Інвестиційна політика підприємств туристичної сфери. Управління інвестиціями на підприємствах туристичної сфери. Поняття бізнес-плану інвестиційного проекту туристичних підприємств. Цілі і завдання бізнес-плану. Зміст і структура бізнес-плану. Бізнес-план як інструмент реалізації економічної стратегії підприємства і здійснення конкретної маркетингової, фінансової та інвестиційної політики. Бізнес-план як комплексний документ поєднання планів: маркетингу, виробничого, організаційно-юридичного, фінансового, запобігання ризику. Методологічні основи розробки окремих розділів бізнес-плану підприємств туристичної сфери. Методи дослідження ринку туристичних послуг. Викладення прогресивної продуктової ідеї та перспективної виробничо-комерційної ідеї бізнес-плану розвитку туристичних послуг. Особливості розробки бізнес-плану будівництва нового підприємства туристичної сфери.	9/11
11	Тема 11. Ризики у підприємницькій діяльності та шляхи запобігання банкрутства туристичних підприємств Сутність та основні види ризиків у діяльності підприємств туристичної сфери. Класифікація та характеристика ризиків туристичних підприємств. Види та характеристика втрат підприємств туристичної індустрії від ризикових подій. Оцінка розміру господарського ризику і можливих фінансових втрат. Вихідні передумови та зміст управління ризиком: сутність, принципи розробки. Структурно-логічна схема процесу управління ризиком та характеристика змісту окремих етапів роботи. Методичні підходи до виявлення ризикових подій та видів ризику, що притаманні діяльності підприємств туристичної сфери.	10/10
	Разом	90/100

IV. Політика оцінювання

Політика щодо академічної доброчесності.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені.

Студентам потрібно пройти безкоштовний курс академічної доброчесності в університеті <https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university/>

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-1 бал). Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Шкала оцінювання
Оцінювання курсу денної/заочної форми навчання

Вид заняття	Аудиторне навантаження			Самостійна робота	Консультації
	Лекції	Практичні заняття	Модульний контроль		
Форма контролю	Відвідування занять	Усне опитування, ситуаційні завдання, розв'язування задач	Тести в Office 365	Письмова самостійна робота	Онлайн-консультування
Бал оцінювання	Не оцінюється	40	60	0	0

Оцінка в балах	Оцінка	Критерії оцінювання
90 – 100	Відмінно	Студент опрацював цілий курс згідно програми, оперує основними поняттями та вміє їх застосовувати на практиці, здобув компетенції, знання та вміння, розв'язує завдання високого рівня складності
82 – 89	Дуже добре	Студент опрацював цілий курс згідно програми, оперує основними поняттями, проте може застосувати більшість положень на практиці, здобути компетенції, знання та вміння, розв'язує завдання високого рівня складності з незначними помилками
75 - 81	Добре	Студент опанує 80–90 % курсу згідно програми, оперує більшістю основних понять та може їх застосувати на практиці, здобути окремі компетенції, знання та вміння, розв'язує завдання середнього рівня складності
67 -74	Задовільно	Студент опанує 60-70% основного курсу згідно програми, оперує окремими основними поняттями та може їх застосувати на практиці, здобути окремі компетенції, знання та вміння, розв'язує завдання середнього рівня складності з незначними помилками
60 - 66	Достатньо	Студент опанує 60% основного курсу згідно програми, оперує окремими основними поняттями та може їх застосувати на практиці, здобути окремі компетенції, знання та вміння, розв'язує завдання середнього рівня складності з допомогою лектора
1 – 59	Незадовільно	Студент опанує 60% основного курсу згідно програми, оперує окремими основними поняттями та може їх застосувати на практиці, здобути окремі компетенції, знання та вміння, не розв'язує завдання середнього рівня складності з допомогою лектора

V. Підсумковий контроль

Іспит відбувається у формі тестових завдань у Office 365. Тестові запитання складено відповідно до програми курсу. Містять 60 запитань з однією правильною відповіддю. Кожне запитання оцінюється в один бал. Максимальна оцінка 60 балів.

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Боголюбов В. С. Экономика туризма: учебное пособие для студ. высших учебных заведений 3 изд., стер. Москва: Издательский дом «Академия», 2008. 192 с. URL: http://www.academia-moscow.ru/ftp_share/books/fragments/fragment_21222.pdf
2. Величко В. В. Організація рекреаційних послуг: навчальний посібник. Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва імені О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ імені О. М. Бекетова, 2013. 202 с. URL: <http://eprints.kname.edu.ua/33353/>
3. Дядечко Л. П. Економіка туристичного бізнесу. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 224 с. URL: http://www.cul.com.ua/preview/Ekonom_tyr_bizn-Dyadchenko.pdf
4. Економіка підприємства: Нав.-метод. посібник для самост. вивчення дисципліни./ Г.О. Швидаменко, С.Ф.Покропивний, С.М. Клименко та ін. Київ: КНЕУ, 2000.
5. Економіка підприємства: Підручник/ За ред. С.Ф. Покропивного. Вид. 2-ге. Київ: КНЕУ, 2000.
6. Здоров А. Б. Экономика туризма: учебник. Москва: Финансы и статистика, 2004. 272 с. URL: http://tourlib.net/books_tourism/zdorov.htm
7. Кузнецова Н. М. Основы економіки готельного та ресторанного господарства: навч. посібник. URL: <http://buklib.net/books/21976/>
8. Мальська М. П., Рутинський М. Й., Білоус С. В., Мандюк Н. Л. Економіка туризму: теорія та практика : підручник. Київ : «Центр учбової літератури», 2016. 554 с.
9. Пуцентейло П. Р. Економіка і організація туристичноготельного підприємництва: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 344 с. URL: http://tourlib.net/books_ukr/pucentejlo.htm
10. Яковлев Г. А. Экономика и статистика туризма : учебное пособие. Москва: Изд-во РДЛ, 2004. 376 с. URL: http://tourlib.net/books_tourism/yakovlev_EST.htm

Додаткова

1. Архіпов В. В. Організація ресторанного господарства : навчальний посібник 2-е вид., перероб. і доп. К. : Центр учбової літератури, 2010. 279 с.
2. Економіка підприємства : підручник / за ред.. А. Шегди. Київ: Знання, 2006. 614с.
3. Марцин В. С. Економіка торгівлі : підручник. Київ: Знання, 2006. 402с.
4. Менеджмент готелю: економіко-організаційні аспекти : навчальний посібник / Христо Роглев [та ін.]; ред. Георгій Мунін; Мукачівський державний університет. Київ: Кондор, 2011. 442 с.
5. Примак Т.О. Економіка підприємства : навчальний посібник. Київ: Вікар, 2006. 219с.
6. Франчайзинг у готельно-ресторанному бізнесі : Навчальний посібник / Георгій Мунін [та ін.] ; за заг. ред. : Л. С. Трофименко, О. О. Гаца ; НАН України, Рада по вивченню продуктивних сил України, Київський нац. ун-т культури і мистецтв. Київ: Кондор, 2008. 368 с.

Інтернет-ресурси

1. Інформаційно-аналітичний Інтернет-ресурс для фахівців у сфері подорожей та гостинності «TOURBUSINESS». URL:<http://www.tourbusiness.ua/about/>(дата звернення: 12.09.2020).
2. Офіційна Інтернет-сторінка Всесвітньої туристичної організації.URL: <http://www.unwto.org/> (дата звернення: 12.09.2020).
3. Офіційна Інтернет-сторінка Державного агентства України з туризму і курортів.URL: <http://www.tourism.gov.ua/ua/>(дата звернення: 12.09.2020).